

שם פרטי:

שם משפחה:

כיתה:

קריאת טקסט טיעון: טענה, נימוקים וטענת נגד

דף עבודה

מכתב למערכת: מזרקת מים בכל קומה*

- 1 | לכבוד מערכת עיתון בית הספר,
- 2 | אני תלמידה בכיתה ח', ואני מבקשת להציב מזרקת מים בכל קומה בבית הספר. היום יש מזרקה אחת בלבד, ליד חדר הספורט.
- 4 | ראשית, שתיית מים חשובה לבריאות ולריכוז. אחות בית הספר הסבירה לנו שמחסור במים גורם לכאבי ראש ולעייפות, במיוחד בימים החמים.
- 6 | שנית, בהפסקה יש תור ארוך ליד המזרקה היחידה, ותלמידים רבים מוותרים ופשוט לא שותים. בדקתי בעצמי: ביום רביעי עמדו בתור יותר משלושים תלמידים.
- 8 | יש הטוענים שהתקנת מזרקות תעלה כסף רב. אומנם יש בכך הוצאה, אבל מזרקות יחסכו קניית בקבוקי פלסטיק ויפחיתו את כמות הפסולת בבית הספר.
- 10 | לכן אני קוראת להנהלה ולוועד ההורים להתקין מזרקה בכל קומה כבר בשנה הבאה.
- 11 | בברכה, תלמידה מכיתה ח' 4

* נכתב על ידי שירה יפרח, 2024. מתוך: "זרקור" - מגזין לנוער.

2 קראו את המכתב "מזרקת מים בכל קומה" וענו.

- א. מהי הטענה של הכותבת?
 - שתיית מים חשובה לבריאות
 - יש להציב מזרקת מים בכל קומה
 - אחות בית הספר מסבירה על מים
 - יש תור ארוך בהפסקה
- ב. איזו הוכחה מבוססת על דברי מומחה?
 - התור ביום רביעי
 - דברי אחות בית הספר
 - החיסכון בבקבוקים
 - הקריאה להנהלה
- ג. מה תפקיד המילה "אומנם" בפסקה החמישית?
 - פותחת נימוק חדש
 - מציגה ויתור לפני הפרכה
 - מסכמת את המכתב
 - מציגה דוגמה

3 השלימו את מבנה המכתב.

מה כתוב במכתב?	רכיב
	טענה
	נימוק 1
	נימוק 2
	טענת נגד
	הפרכה

4 הערכה: איזה מן הנימוקים במכתב משכנע אתכם יותר? נמקו, והציעו הוכחה נוספת שהכותבת יכולה להוסיף.

5 התאימו כל משפט לתפקיד שלו בטיעון.

טור א

1. "לכן יש להאריך את ההפסקה."
2. "כי תנועה משפרת את הריכוז."
3. "לפי מחקר, אחרי ריצה קלה התלמידים זכרו יותר."
4. "יש הטוענים שזה יקצר את הלימודים."
5. "אך תלמידים רעננים לומדים מהר יותר."

טור ב

- טענת נגד ☐
- הפרכה ☐
- טענה ☐
- נימוק ☐
- הוכחה ☐

6 מיינו את המשפטים: נימוק עובדתי או אמצעי רגשי?

המוצר נבדק במעבדה מוסמכת. | כולם כבר קנו, רק אתה נשאר מאחור! |
הסוללה מחזיקה יומיים. | אל תאכזב את הילדים שלך! | המחיר נמוך ב-20% מן המתחרים. |
הכי טוב בעולם! |

נימוק עובדתי	אמצעי רגשי או הגזמה

7 נכון או לא נכון? תקנו.

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

א. טענת נגד מחלישה תמיד את הטקסט.

ב. דוגמה מראה את הנימוק במקרה מוחשי.

ג. בפרסומת כל המשפטים הם נימוקים עובדתיים.

ד. הטענה יכולה להופיע בכותרת.

8 השלימו את מילת הקישור המתאימה מן המחסן.

אומנם | לכן | מאחר ש- | לדוגמה

א. השיעורים ארוכים, התלמידים מתעייפים.

ב. ההוצאה גבוהה, אך החיסכון גדול ממנה.

ג. בבית ספר שכן הוסיפו ספסלים בחצר.

ד. אנחנו מבקשים להוסיף הפסקה.

9 כתבו תגובת קצרה (3-4 משפטים) לאתר חדשות, בעד או נגד הצעה לבטל את המבחנים בכיתה ח'. כללו טענה, נימוק אחד ודוגמה או הוכחה.

10 קראו את המכתב "מזרקת מים בכל קומה". ליד כל מילת קישור כתבו את התפקיד שלה בטיעון.

א. ראשית

ב. שנית

ג. אומנם... אבל

ד. לכן

11 נסחו טענת נגד מתאימה לכל טענה (התחילו ב"יש הטוענים ש").

א. טענה: כדאי לקצר את החופש הגדול. טענת נגד: יש הטוענים ש _____.

ב. טענה: יש לאסור טלפונים בבית הספר. טענת נגד: יש הטוענים ש _____.

12 קראו פרסומת (מעיתון, משלט חוצות או מן הרשת). כתבו מהי הטענה שלה, ואיזה אמצעי שכנוע אחד היא מפעילה. האם הוא משכנע אתכם? נמקו.

תשובות – קריאת טקסט טיעון: טענה, נימוקים וטענת נגד

2 קראו את המכתב «מזרקת מים בכל קומה» וענו.

א. מהי הטענה של הכותבת?

○ שתיית מים חשובה לבריאות • **יש להציב מזרקת מים בכל קומה**

○ אחות בית הספר מסבירה על מים ○ יש תור ארוך בהפסקה

ב. איזו הוכחה מבוססת על דברי מומחה?

○ התור ביום רביעי • **דברי אחות בית הספר** ○ החיסכון בבקבוקים ○ הקריאה להנהלה

ג. מה תפקיד המילה «אומנם» בפסקה החמישית?

○ פותחת נימוק חדש • **מציגה ויתור לפני הפרכה** ○ מסכמת את המכתב ○ מציגה דוגמה

3 השלימו את מבנה המכתב.

רכיב	מה כתוב במכתב?
טענה	יש להציב מזרקת מים בכל קומה
נימוק 1	שתיית מים חשובה לבריאות ולריכוז
נימוק 2	בתור הארוך תלמידים מוותרים ולא שותים
טענת נגד	ההתקנה תעלה כסף רב
הפרכה	המזרקות יחסכו בקבוקים ויפחיתו פסולת

4 הערכה: איזה מן הנימוקים במכתב משכנע אתכם יותר? נמקו, והציעו הוכחה נוספת שהכותבת יכולה להוסיף.

תשובה אפשרית: עמדה ברורה (1); נימוק מבוסס על הטקסט (2); הוכחה נוספת סבירה, למשל סקר בין התלמידים על כמה הם שותים, נתון על מחיר בקבוקים בשנה או דברי רופא (2).

5 התאימו כל משפט לתפקיד שלו בטיעון.

טור א

1. «לכן יש להאריך את ההפסקה.»

2. «כי תנועה משפרת את הריכוז.»

3. «לפי מחקר, אחרי ריצה קלה התלמידים זכרו יותר.»

4. «יש הטוענים שזה יקצר את הלימודים.»

5. «אך תלמידים רעננים לומדים מהר יותר.»

טור ב

4 טענת נגד

5 הפרכה

1 טענה

2 נימוק

3 הוכחה

6 מיינו את המשפטים: נימוק עובדתי או אמצעי רגשי?

נימוק עובדתי	אמצעי רגשי או הגזמה
המוצר נבדק במעבדה מוסמכת, הסוללה מחזיקה יומיים, המחיר נמוך ב-20% מן המתחרים.	כולם כבר קנו, רק אתה נשאר מאחור!, אל תאכזב את הילדים שלך!, הכי טוב בעולם!

7 נכון או לא נכון? תקנו.

- טענת נגד מחלישה תמיד את הטקסט. **לא נכון** - כשהיא מופרכת היטב, היא מחזקת את אמינות הכותב.
- דוגמה מראה את הנימוק במקרה מוחשי. **נכון**.
- בפרסומת כל המשפטים הם נימוקים עובדתיים. **לא נכון** - בפרסומות יש גם פנייה לרגש והגזמה.
- הטענה יכולה להופיע בכותרת. **נכון**.

8 השלימו את מילת הקישור המתאימה מן המחסן.

- מאחר ש-** השיעורים ארוכים, התלמידים מתעייפים.
- אומנם** ההוצאה גבוהה, אך החיסכון גדול ממנה.
- לדוגמה**, בבית ספר שכן הוסיפו ספסלים בחצר.
- לכן** אנחנו מבקשים להוסיף הפסקה.

9 כתבו תגובת קצרה (3-4 משפטים) לאתר חדשות, בעד או נגד הצעה לבטל את המבחנים בכיתה ח'. כללו טענה, נימוק אחד ודוגמה או הוכחה.

תשובה אפשרית: מחוון: טענה ברורה (1); נימוק (1); דוגמה או הוכחה שמתאימה לנימוק (1); לשון מנומסת וכתוב תקין (1).

10 קראו את המכתב «מזרקת מים בכל קומה». ליד כל מילת קישור כתבו את התפקיד שלה בטיעון.

- ראשית ← **פותחת את הנימוק הראשון**
- שנית ← **פותחת את הנימוק השני**
- אומנם... אבל ← **מציגה ויתור והפרכה של טענת הנגד**
- לכן ← **מובילה למסקנה ולקריאה לפעולה**

11 נסחו טענת נגד מתאימה לכל טענה (התחילו ב"יש הטוענים ש").

- טענה: כדאי לקצר את החופש הגדול. טענת נגד: יש הטוענים **שתלמידים זקוקים למנוחה ארוכה כדי לחזור רעננים**.
- טענה: יש לאסור טלפונים בבית הספר. טענת נגד: יש הטוענים **שהטלפון נחוץ לשמירת קשר עם ההורים ולמידע**.

12 קראו פרסומת (מעיתון, משלט חוצות או מן הרשת). כתבו מהי הטענה שלה, ואיזה אמצעי שכנוע אחד היא מפעילה. האם הוא משכנע אתכם? נמקו.

תשובה אפשרית: מחוון: זיהוי הטענה (1); זיהוי אמצעי שכנוע ושיומו - נתון, מומחה, רגש, הגזמה, לחץ חברתי (2); הערכה מנומקת (2).